

УДК 657.633:33.012.46

DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2021\(115\)06](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2021(115)06)

JEL Classification: M14; M42

ТОЛМАЧОВА Алла

E-mail: allatolmachova@ukr.net

ORCID: 0000-0002-7814-4931

асистент кафедри фінансового аналізу та аудиту
Київського національного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

КОНТРОЛЬ У НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Досліджено теоретичні підходи щодо сутності та класифікаційних форм контролю в неприбуткових організаціях. Окреслено мету контролю діяльності неприбуткових організацій, що дало змогу виокремити й систематизувати його суб'єкти та об'єкти. Визначено особливості обліку в неприбуткових організаціях і запропоновано класифікаційну модель контролю у таких установах.

Ключові слова: контроль, внутрішній контроль, облік, неприбуткові організації.

Постановка проблеми. Довіра суспільства до діяльності установ і організацій є базовим чинником належного функціонування та поступального розвитку вітчизняної економіки. Забезпечення ефективної діяльності неприбуткових організацій у нашій країні та оцінка доцільності їхньої діяльності сприяє необхідності забезпечення належної та об'єктивної системи контролю. Досягнення відповідного рівня розробки цього питання обумовлює потребу щодо здійснення ґрунтовного дослідження сучасного стану контролю фінансово-майнового стану та діяльності неприбуткових організацій, що уможливить виявлення основних проблем цього сектору економіки й окреслення основних шляхів їх усунення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження поняття контролю є актуальним і дискусійним, про що свідчить великий обсяг фундаментальних наукових праць вітчизняних та закордонних вчених і практиків. Контроль на сучасному етапі розглядається як юридична та економічна категорія. З огляду на мету статті доцільно обмежити сферу досліджень тлумачення контролю саме через економічні науки.

В економічній теорії вчені не оперують єдиним визначенням сутності контролю, а наявне розмаїття підходів обумовлене передусім багатогранністю та складністю змісту контролю. Теорії контролю присвячені праці вітчизняних вчених, як-от: Т. Жадана [1], Р. Савченко, Н. Савченко [2], В. Шевчука [3]. Зокрема Т. Жадан розкрив економічну сутність контролю й уточнив його зміст, тобто окреслив основні

підходи, найістотніші ознаки та властивості його розуміння. Науковцем запропоновано авторське визначення поняття «державний фінансовий контроль», яке, на відміну від наявних, враховує його найістотніші ознаки та властивості, що дає змогу виокремлювати його серед інших видів контролю [1]. Р. Савченко, Н. Савченко провели узагальнення теоретичних аспектів організації управлінського контролю в неприбуткових організаціях. Автори всебічно розглянули шляхи розв'язування проблемних питань, що виникають за умов функціонування системи управлінського контролю в неприбуткових організаціях. Установлено, що загальною метою управлінського контролю в неприбуткових організаціях є виконання її керівництвом фідуціарних обов'язків та обслуговування суспільства або окремих його груп [2]. У праці В. Шевчука досліджено формування дієвої системи державного фінансового контролю, яка розглядається автором як сукупність суб'єкта, об'єкта та засобів і методів контролю, що взаємодіють як єдине ціле в процесі встановлення бажаних результатів виконання, виміру стану об'єкта контролю, аналізу й оцінки даних виміру і вироблення необхідних коригуючих впливів. Виокремлено проблеми формування єдиної системи державного фінансового контролю й напрями їх усунення [3].

Сучасні наукові праці щодо дослідження змісту контролю як науки, формування теорії контролю та значення його для практики мають вагомий внесок. Високо оцінюючи висвітлення теоретико-методологічних засад і практичних аспектів організації контролю, варто зазначити, що на сьогодні є низка невирішених проблем у цій сфері досліджень, однією з них є порядок організації та функціонування контролю у неприбуткових організаціях.

Метою статті є розробка пропозицій щодо формування єдиних підходів до сутності та видів контролю, які доцільно впроваджувати у неприбуткових організаціях.

Матеріали та методи. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові методи, застосовані для досягнення поставленої мети. Зокрема системний підхід використано під час розкриття сутності контролю як економічної категорії; методи наукового абстрагування і синтезу – для обґрунтування напрямів підвищення ефективності організації контролю в неприбуткових організаціях; узагальнення уможливили обґрунтування висновків щодо формування ефективної системи контролю в неприбуткових організаціях. Інформаційною базою слугували наявні законодавчо-нормативні документи, праці вітчизняних та закордонних науковців.

Результати дослідження. Існують різні погляди на контроль як економічну категорію, втім вчені застосовують неоднакові підходи в дослідженні. Це призводить до відсутності згодженої позиції науковців щодо сутності контролю, його методів і форм та уповільнює

подальший розвиток як теорії, так і можливостей використання контролю у практичній діяльності.

В економічних енциклопедіях та інших наукових джерелах вчені розглядають кілька трактувань категорії контролю, що зумовлює необхідність комплексного підходу до визначення його змісту. Зокрема С. Мочерний зосереджений на двох рівнозначних тлумаченнях контролю: як елемент управління економічними об'єктами й процесами та як контроль за об'єктом [10]. А. Завгородній і Г. Вознюк, доповнюючи попереднє визначення, пропонують трактувати контроль як сукупність дій, пов'язаних з перевіркою, контролюванням і як функцію державного управління [11]. Кожне з зазначених трактувань представляє окрему властивість, яка притаманна контролю.

М. Базась виокремлює дві групи визначень, до першої з яких відносить узагальнені поняття, що ідентифікують контроль як перевірку, спостереження, інструмент дослідження. Друга група трактує контроль відповідно до його значення в системі управління – як елемент управлінської діяльності, як форма зворотного зв'язку між керованою та керуючою системами, як комплекс дій з регулювання, як система перевірки й спостереження, як функція управління тощо. На основі проведеного групування та систематизації понять М. Базась доводить доцільність представлення поняття контролю як процесу в системі управління керованим об'єктом, що має уможливити досягнення поставлених цілей [4]. Зазначену гіпотезу підтримують й інші вітчизняні науковці: Л. Гуцаленко, В. Дерій, М. Коцупатрій і закордонні дослідники М. Мескон, М. Альберт та А. Хедоурі, які у системі менеджменту виокремлюють функцію контролю як «процес забезпечення досягнення цілей» і зазначають такі його складові: визначення стандартів, фактичних результатів у кількісних й якісних вимірниках і проведення необхідного коректування у разі суттєвих відхилень [9]. Під час проведеного дослідження виявлено, що науковці та практики здебільшого відзначають недоцільність зведення суті контролю лише до перевірки та звертають увагу на його активному впливі в управлінській діяльності.

Належна організація контролю базується на проведенні науково обґрунтованої його класифікації. Наукові дослідження в цьому напрямі розглядали вчені М. Базась, Н. Виговська, С. Левицька, В. Пантелєєв, В. Рудницький та інші. В економічній теорії класифікацію контролю проводять за різними ознаками: за часом проведення, за суб'єктами здійснення, за джерелами даних, за формою організації, за методами виконання, за обсягом охоплення даних тощо. Такий підхід вчені відносять до лінійного, в основі класифікації якого ознаки, відповідно до яких визначаються види контролю.

На думку М. Базася, доцільно проводити класифікацію контролю на основі виокремлення більш загальних класифікаційних ознак і співвідношень між ними, зокрема за типами, видами, формою. Тип

відображає найсуттєвіші та сталі ознаки певного соціально-економічного явища, визначає основні напрями його впровадження. Варто виокремити такі типи контролю: правовий, фінансовий, технічний, адміністративний, виробничий та інші. Відповідний тип контролю поділяється на окремі види, виходячи зі статусу суб'єктів контролю. Так, фінансовий тип контролю включатиме державний, муніципальний (громадський), контроль власника та незалежний види. Насамперед кожен вид контролю реалізується через його форму, яка відрізнятиметься від інших способом здійснення, за часом, за обсягами охоплення, за частотою проведення, за організаційною приналежністю (внутрішній і зовнішній), за джерелами інформації [4].

Щодо визначення поняття контролю, то єдиний підхід науковців відсутній і до його класифікації. Дискусійними й неоднозначними є саме питання про вибір класифікаційних ознак та їх наукового обґрунтування. Виділення типів контролю за найсуттєвішими ознаками піддається критиці науковців, які використовують загальний (класифікацію за методами – Р. Калінічева; поділ на види й форми – Ф. Бутинець, І. Дрозд) та аспектний (на основі виділення онтологічного, гносеологічного, інформаційного, управлінського аспектів контролю – В. Шевчук) підходи. Зокрема І. Дрозд розглядає проблемність підходу щодо вибору суттєвої ознаки по виділенню типів контролю, запропонованих у працях М. Базася, В. Бурцева, Є. Кочеріна (за ступенем охоплення господарської сфери) та обґрунтовує доцільність використання системного підходу [6]. Учений радить виокремити класифікаційні групи по кожній складовій контрольного процесу: об'єкту, суб'єкту, контрольних діях тощо. Структурування контролю в напрямках «тип – вид – форми», багатофакторний (лінійний), аспектний чи системний підходи є науково обґрунтованими, а їхня багатовекторність є свідченням всебічного розвитку вітчизняної наукової теорії. Водночас для найвдалішого вибору конкретного підходу до класифікації контролю доцільно дотримуватися критерію оптимальності застосування його в діапазоні певних досліджень, тобто варто враховувати, яка класифікація контролю найповніше розкриватиме його зміст під час вивчення підконтрольного об'єкта.

Підвищення ефективності управління неприбуткових організацій потребує постійного вдосконалення теоретико-методологічних засад організації та здійснення контролю за збереженням майна, раціональним використанням ресурсів, достовірністю ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності такими суб'єктами. Через це особливої актуальності набуває формування єдиних підходів до сутності та видів контролю, що доцільно впроваджувати у неприбуткових організаціях.

Організація системи внутрішнього контролю в неприбуткових організаціях має базуватися на вимогах Цивільного та Господарського кодексів України. Насамперед у Наказі про облікову політику відпо-

відної організації мають бути передбачені порядок формування та основні компетенції відділу внутрішнього контролю (обов'язки, права, підпорядкованість і зв'язок з іншими підрозділами неприбуткової організації), методи проведення внутрішнього контролю; об'єкти контролю тощо.

Відділ внутрішнього контролю в неприбуткових організаціях повинен бути незалежним підрозділом, що періодично здійснює перевірки та виявляє: своєчасність і повноту ведення обліку; вірогідність та об'єктивність звітності неприбуткової організації; дотримання організації, методики та методології ведення обліку відповідно до чинного законодавства.

Визначення мети контролю в неприбуткових організаціях обумовлює доцільність виокремлення основних ознак, за яких діяльність таких організацій забезпечить їхню ефективну діяльність і розвиток. Відповідно, послідовність реалізації мети контролю щодо діяльності неприбуткової організації така:

визначення системи контрольних процедур:

- щодо дотримання принципів ведення діяльності відповідної неприбуткової організації;
- для аналізу необхідності та самоокупності фінансово-господарської діяльності неприбуткової організації;
- для контролю за збереженням майна, поточним фінансово-майновим станом;

визначення методів контролю для цієї системи контрольних процедур:

інформаційне забезпечення – система бухгалтерського обліку має бути спроможною забезпечити у повному обсязі необхідною інформацією всіх суб'єктів контролю;

розробка заходів для управлінської ланки з метою усунення виявлених недоліків;

забезпечення зворотного зв'язку в системі управління неприбутковою організацією між суб'єктом і об'єктом контролю;

оцінка діяльності неприбуткової організації.

Серед зазначених підходів найдієвішим для неприбуткових організацій є *класифікація контролю*, що охоплює багаторівневу систему виокремлення типів, видів і форм (рис. 1).

У неприбуткових організаціях основною формою контролю є *внутрішній контроль*, який зазвичай здійснюється ревізійною комісією. Ревізійна комісія обирається загальними зборами певної організації, проводить ревізії та перевірки фінансово-господарської діяльності та розв'язує поточні питання діяльності відповідно до статутних цілей і завдань. Водночас виконання ревізійною комісією своїх функцій на громадських засадах, а також наявність основних функціональних обов'язків суттєво знижує ефективність внутрішнього контролю за правомірністю діяльності організації такими контролерами.

Рис. 1. Класифікація контролю в неприбуткових організаціях

Джерело: розроблено автором за [2–6].

Крім зазначеного, вагомою умовою реалізації дієвого контролю є наявність належного інформаційного забезпечення щодо фактично

проведеної діяльності. Частина необхідної інформації продукується системою бухгалтерського обліку. Це обумовлює необхідність побудови обґрунтованої системи обліку в неприбуткових організаціях.

Члени ревізійної комісії, що обрані на конференції трудового колективу, зазвичай не володіють професійними знаннями та вміннями, щоб проконтролювати якість і надійність інформації, яка надається фахівцями з обліку. У зв'язку з цим є потреба в організації відділу *внутрішнього аудиту* або введенні у штат посади внутрішнього аудитора, що створить передумови для належного контролю за веденням бухгалтерського обліку та формуванням правдивої й надійної облікової інформації.

З огляду на зазначене суб'єктами внутрішнього контролю діяльності та фінансово-майнового стану неприбуткової організації мають бути: трудовий колектив, контрольно-ревізійна комісія, окремий структурний підрозділ (посадова особа) внутрішнього аудиту, вища організація (центральный офіс), а підконтрольними – організація діяльності та відділ бухгалтерського обліку неприбуткової організації.

Серед усіх можливих *об'єктів контролю* неприбуткових організацій найважливішим та першочерговим об'єктом мають бути *виконання статутних вимог і загальних принципів діяльності*. Статут та базові принципи є визначальними для діяльності кожної організації, а отже, контроль за їхнім дотриманням є фундаментальним для існування та подальшого розвитку цих установ. Також варто звернути увагу на соціальну важливість реалізації контролю дотримання статутних вимог і базових принципів діяльності неприбутковими організаціями з метою запобігання недобросовісної діяльності окремих установ або осіб.

Другим об'єктом контролю в неприбуткових організаціях є *система бухгалтерського обліку* в цих установах. Зокрема активи, пасиви та процеси, що відбуваються в цих організаціях, обумовлюють відповідну сферу контролю.

Водночас необхідно зосередитись на основних особливостях об'єктів бухгалтерського обліку, а відповідно і контролю в неприбуткових організаціях, а саме на суттєвій обмеженості їхнього складу:

- серед активів досить часто немає капітальних інвестицій та довгострокової дебіторської заборгованості, обмежені операції з фінансовими інвестиціями;
- зазвичай відсутні статутний, резервний, неоплачений та вилучений капітали;
- в ході діяльності практично немає довгострокових зобов'язань, рідко виникають зобов'язання за банківськими позиками, заборгованість постачальникам характеризується незначною часткою, не визначаються відстрочені податкові зобов'язання, водночас існує суттєвий рівень і різноманітність операцій з цільового фінансування;

- практично відсутні господарські процеси, що притаманні комерційним підприємствам, зокрема процеси виробництва та реалізації; процес постачання займає незначне місце в частині придбання канцелярського приладдя та інших запасів для обслуговування власної діяльності;

- специфічний склад доходів і витрат (для неприбуткової організації особливе значення має організація обліку витрат і доходів. Облік цільових доходів і витрат відноситься до найспірніших і складних проблем обліку неприбуткових організацій. Реалізувати будь-які рекомендації цієї ділянки обліку можливо тільки в обліковій політиці конкретної неприбуткової організації.

Громадський контроль діяльності неприбуткових організацій у вітчизняній практиці має несистемний характер, охоплює окремих активістів та зазвичай здійснюється у резонансних для економіки чи суспільства справах.

Висновки. Обґрунтовано недоцільність зведення суті контролю лише до перевірки та зроблено акцент на його активному впливі на управлінську діяльність.

Під час дослідження особливостей контролю в неприбуткових організаціях доведено доцільність використання системного підходу до організації внутрішнього контролю в неприбуткових організаціях; встановлено, що найдієвішою для неприбуткових організацій є класифікація контролю, що охоплює багаторівневу систему виокремлення типів, видів і форм. З огляду на зазначені особливості проведено систематизацію об'єктів контролю в таких організаціях: трудовий колектив, контрольно-ревізійна комісія, окремий структурний підрозділ (посадова особа) внутрішнього аудиту, вища організація (центральний офіс), а підконтрольними – організація діяльності та відділ бухгалтерського обліку неприбуткової організації. Окреслено особливості об'єктів бухгалтерського обліку та операцій з ними, що визначатимуть побудову системи контролю в неприбуткових організаціях і впливатимуть на його організаційно-методичні аспекти. Зазначено, що для такого виду установ не притаманні господарські процеси, які відбуваються в комерційних підприємствах: відсутні процеси виробництва та реалізації; процес заготівлі незначною мірою відбувається лише в частині заготівлі канцелярського приладдя та інших запасів з метою обслуговування ведення діяльності.

Отже, внутрішній контроль є неодмінною складовою управління, без якої не може злагоджено та повноцінно функціонувати жодний суб'єкт господарювання, зокрема й неприбуткові організації. Подальші дослідження варто спрямувати на окреслення організаційно-методичних аспектів проведення контролю в неприбуткових організаціях і формування окремих рекомендацій щодо його проведення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жадан Т. А. Економічна сутність та зміст поняття «державний фінансовий контроль». *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 16. С. 161-168.
2. Савченко Р. О., Савченко Н. М. Управлінський контроль у неприбуткових організаціях. *Економіка та держава*. 2019. № 2. С. 53-57.
3. Шевчук О. А. Сутність системи державного фінансового контролю. *Фінансовий простір*. 2015. № 1. С. 304-308.
4. Базась М. Ф. Методика та організація фінансового контролю: підручник. Київ: МАУП, 2004. 440 с.
5. Білуха М. Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту. Київ: Вища школа, 1994. 364 с.
6. Дрозд І. К. Класифікація економічного контролю та шляхи її вдосконалення. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка*. 2005. № 75-76. С. 103-108.
7. Левицька С. О. Облік та контроль діяльності неприбуткових організацій. Рівне: НУВГП, 2005.
8. Гусарова Л. В. Особенности организации и методология внутреннего и внешнего аудита в некоммерческих организациях. *Международный бухгалтерский учет*. 2011. № 17 (167). С. 15-23.
9. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Москва: Вильямс, 2015. 665 с.
10. Мочерний С. В. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Київ: Академія, 2001. Т. 2. 848 с.
11. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Львів: Львівська політехніка, 2005. 713 с.
12. Толмачова А., Панченкова Ю., Головай Н. Концептуальні основи бухгалтерського обліку в профспілкових організаціях. *Економіка і суспільство*. 2017. № 11. С. 561-565.
13. Толмачова А. М. Особливості організації внутрішнього аудиту неприбуткових організацій. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнародний збірник наукових праць*. 2018. Вип. 2 (40). С. 59-65.
14. Nazarova K. O., Zarembo O. O., Kopotiienko T. Yu., Mysiuk V. O. Internal control system: sox-requirements approach to assessment. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2018. № 4 (27). С. 185-195.
15. Nazarova K., Hordopolov V., Kopotiienko T., Miniailo V., Koval V., Dyachenko Y. Audit in the state economic security system. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2019. Volume 41. Issue No. 3. p. 419-430.
16. Назарова К. О., Копотієнко Т. Ю. Контроль публічних закупівель як державний пріоритет розвитку економіки. *Бізнес Інформ*. 2017. № 11. С. 96-101.
17. Нежива М. О. Аудит операцій зі злиття та поглинання в умовах інклюзивної економіки. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2018. № 29. С. 177-180.

Стаття надійшла до редакції 03.02.2021.

Tolmachova A. Internal control in non-profit organizations.

Background. Improving the efficiency of management of non-profit organizations necessitates the improvement of the organization and methods of control over the preservation of property, rational use of resources, the reliability of accounting and financial reporting by such entities. In this regard, the formation of unified approaches to the nature and types of control, which should be implemented in non-profit organizations, becomes especially important.

The **aim** of the article is to develop proposals for establishing the types of control that should be implemented in non-profit organizations.

Materials and methods. The methodological basis of the study are general scientific methods, in particular: the systematic approach, methods of scientific abstraction and synthesis, generalization. The current legal and normative documents, works of domestic and foreign scientists served as an information base.

Results. During the research, the inexpediency of reducing the essence of control only to verification was substantiated and attention was focused on its significance for the management process. It is established that for the rational organization of control in non-profit organizations it is essential to substantiate its classification, covering a multilevel system of separation of types, species and forms. It is substantiated that the method of control of the accounting system in non-profit organizations will be determined by the features of the objects of accounting and operations with them.

Conclusion. Thus, the economic processes are not inherent for non-profit organizations that occur in commercial enterprises: there are no processes of production and sales; the procurement process occurs insignificantly only in the part of procurement of stationery and other supplies for the purpose of servicing the business, but the volume and purpose of use significantly differs. Based on the above features, the systematization of control objects in such organizations is carried out.

Keywords: control, internal control, accounting, non-profit organizations.

REFERENCES

1. Zhadan, T. A. (2017). Ekonomichna sutnist' ta zmist ponjattja «derzhavnyj finansovyj kontrol'» [Economic essence and content of the concept of «state financial control»]. *Prychornomors'ki ekonomichni studii' – Black Sea Economic Studies*, (Issue 16), (pp. 161-168) [in Ukrainian].
2. Savchenko, R. O., & Savchenko N. M. (2019). Upravlins'kyj kontrol' u neprybutkovykh organizacijah [Management control in non-profit organizations]. *Ekonomika ta derzhava – Economics and State*, 2, 53-57 [in Ukrainian].
3. Shevchuk, O. A. (2015). Sutnist' systemy derzhavnogo finansovogo kontrolju [The essence of the system of state financial control]. *Finansovyj prostir – Financial Space*, 1, 304-308 [in Ukrainian].
4. Bazas', M. F. (2004). Metodyka ta organizacija finansovogo kontrolju, *pidruchnyk* [Methodology and organization of financial control, textbook]. Kyi'v: MAUP [in Ukrainian].
5. Biluha, M. T. (1994). Teorija finansovo-gospodars'kogo kontrolju i audytu [The theory of financial and economic control and audit]. Kyi'v: Vyshha shkola [in Ukrainian].

6. Drozd, I. K. (2005). Klasyfikacija ekonomichnogo kontrolju ta shljahy i'i' vdoskonalennja [Classification of economic control and ways to improve it]. *Visnyk Kyi'vs'kogo nacional'nogo universytetu im. T. Shevchenka. Ekonomika – Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*, 75-76, 103-108. [in Ukrainian].
7. Levyc'ka S. O. Oblik ta kontrol' dijal'nosti neprybutkovyh organizacij. Rivne: NUVGP, 2005. [in Ukrainian].
8. Gusarova, L. V. (2011). Osobennosti organizacii i metodologija vnutrennego i vneshnego audita v nekommercheskih organizacijah [Peculiarities of the organization and methodology of internal and external audit in non-commercial organizations]. *Mezhdunarodnyj buhgalterskij uchet – International Accounting*, 17 (167), 15-23 [in Russian].
9. Meskon, M., Al'bert, M., & Hedouri, F. (2015). Osnovy menedzhmenta [Fundamentals of management]. Moskva: Vil'jams [in Russian].
10. Mochernyj, S. V. (2001). Ekonomichna encyklopedija [Economic Encyclopedia]. Kyi'v: «Akademija», (Vol. 2) [in Ukrainian].
11. Zagorodnij, A. G., & Voznjuk, G. L. (2005). Finansovo-ekonomichnyj slovnyk [Financial and Economic Dictionary]. L'viv: L'vivs'ka politehnika [in Ukrainian].
12. Tolmachova, A., Panchenkova, Ju., & Golovaj, N. (2017). Konceptual'ni osnovy buhgalters'kogo obliku v profspilkovyh organizacijah [Conceptual basics of accounting in trade union organizations]. *Ekonomika i suspil'stvo – Economics and society*, 11, 561-565 [in Ukrainian].
13. Tolmachova, A. M. (2018). Osoblyvosti organizacii' vnutrishn'ogo audytu neprybutkovyh organizacij [Features of organization of internal audit of non-profit organizations]. *Problemy teorii' ta metodologii' buhgalters'kogo obliku, kontrolju i analizu: mizhnarodnyj zbirnyk naukovyh prac' – Problems of the theory and methodology of accounting, control and analysis: international collection of scientific works*, (Issue 2 (40)), (p. 59-65) [in Ukrainian].
14. Nazarova, K. O., Zaremba, O. O., Kopotiienko, T. Yu., & Mysiuk, V. O. (2018). Internal control system: sox-requirements approach to assessment. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 4 (27), 185-195 [in English].
15. Nazarova, K., Hordopolov, V., Kopotiienko, T., Miniailo, V., Koval, V., & Dyachenko, Y. (2019). Audit in the state economic security system. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, (Vol. 41), 3, 419-430 [in English].
16. Nazarova, K. O., & Kopotijenko, T. Ju. (2017). Kontrol' publicnyh zakupivel' jak derzhavnyj priorytet rozvytku ekonomiky [Control of public procurement as a state priority of economic development]. *Biznes Inform – Business Inform*, 11, 96-101 [in Ukrainian].
17. Nezhyva, M. O. (2018). Audyt operacij zi zlyttja ta poglynannja v umovah inkljuzyvnoi' ekonomiky [Audit of mergers and acquisition operations in an inclusive economy]. *Naukovyj visnyk Hersons'kogo derzhavnogo universytetu. Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of the Kherson State University. Economic sciences*, 29, 177-180 [in Ukrainian].